

PADOMES IETEIKUMS**(2018. gada 13. jūlijs)****par Igaunijas 2018. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Igaunijas 2018. gada stabilitātes programmu**

(2018/C 320/06)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2017. gada 22. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2018. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Tajā pienācīgi ņēma vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pasludināja 2017. gada 17. novembrī. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Komisija 2017. gada 22. novembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 ⁽²⁾ pamata arī pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Igaunija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu "Padomes ieteikums par eurozonas ekonomikas politiku", kuru Eiropadome apstiprināja 2018. gada 22. martā. Padome ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ⁽³⁾ ("eurozonai adresētais ieteikums") pieņēma 2018. gada 14. maijā.
- (2) Ņemot vērā to, ka Igaunija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ka ekonomiskajā un monetārajā savienībā ekonomikas ir savstarpēji cieši saistītas, Igaunijai būtu jānodrošina, ka tiek pilnībā un laikus īstenots eurozonai adresētais ieteikums, kurš atspoguļots turpmāk sniegtajos ieteikumos, jo īpaši 1. ieteikumā.
- (3) 2018. gada ziņojums par Igauniju tika publicēts 2018. gada 7. martā. Tajā tika izvērtēts, kā Igaunija īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2017. gada 11. jūlijā ⁽⁴⁾, tika izvērtēti turpmākie pasākumi, kas veikti pēc tai adresētajiem ieteikumiem, kuri pieņemti iepriekšējos gados, un Igaunijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. No Komisijas veiktās analīzes tika secināts, ka Igaunijā nepastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība.
- (4) Igaunija 2018. gada 26. aprīlī iesniedza savu 2018. gada valsts reformu programmu un 2018. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).⁽³⁾ OV C 179, 25.5.2018., 1. lpp.⁽⁴⁾ OV C 261, 9.8.2017., 1. lpp.

- (5) Attiecīgie šai valstij adresētie ieteikumi ir ņemti vērā, plānojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus ("ESI fondi") 2014.–2020. gada plānošanas periodam. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ⁽¹⁾ 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu, Komisija ir sniegusi norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.
- (6) Uz Igauniju pašlaik attiecas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa. Valdība plāno, ka notiks pāreja no vispārējās valdības budžeta deficīta, kas 2017. gadā bija 0,3 % apmērā no IKP, uz pārpalikumu 0,2 % apmērā no IKP 2018. gadā, 0,5 % apmērā no IKP 2019. gadā, virzībā uz līdzsvarotāku budžetu pēc tam. Igaunijas vidējā termiņa budžeta mērķis ir panākt strukturālo deficītu 0,5 % apmērā no IKP. Saskaņā ar 2018. gada stabilitātes programmu, tiek prognozēts, ka pārrēķinātais ⁽²⁾ strukturālais deficīts sasniegs 0,8 % no IKP 2018. gadā, 0,4 % no IKP 2019. gadā un arī pēc tam nedaudz saglabāsies. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP saglabāsies mazāka par 9 % no IKP 2018. un 2019. gadā, samazinoties līdz 5,3 % no IKP 2022. gadā. Makroekonomiskais scenārijs, kas ir minētās budžeta prognozes pamatā, ir labvēlīgs. Ar pieņēmumiem galvenokārt par to, kādus ieņēmumus radīs dažādie jaunie nodokļu pasākumi, kas vēl nav skaidri precizēti un kas skar visus programmas laikposma gadus, ir saistīti negatīvi riski.
- (7) Attiecībā uz 2018. gadu Igaunijai tika ieteikts turpināt virzību uz vidēja termiņa budžeta mērķi. Tas atbilst valdības neto primāro izdevumu maksimālajam nominālajam pieauguma tempam ⁽³⁾ 6,1 % apmērā, kas atbilst strukturālās bilances pieļaujamam pasliktinājumam 0,2 % apmērā no IKP. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi, pastāv risks, ka 2018. gadā būs neliela novirze no minētās prasības. Ņemot vērā Igaunijas prognozēto izlaides starpību 2,7 % apmērā no IKP un prognozēto IKP pieaugumu, kas būs zemāks par aprēķināto potenciālo pieauguma tempu, valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma tempam 2019. gadā nebūtu jāpārsniedz 4,1 % atbilstoši strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP, kas izriet no kopīgi pieņemtās prasību korekcijas matricas saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu. Pamatojoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi nemainīgas politikas apstākļos, pastāv risks zināmai novirzei no minētās prasības 2019. gadā un 2018. un 2019. gadā, abus aplūkojot kopā. Kopumā Padome uzskata, ka Igaunijai jābūt gatavai veikt turpmākus pasākumus, lai 2018. un 2019. gadā nodrošinātu atbilstību prasībām.
- (8) Nodrošināt atbilstošu sociālās drošības tīklu, ko atbalsta labāku pakalpojumu nodrošināšana, Igaunijā joprojām ir liela problēma. Igaunija tērē mazāk sociālās aizsardzības jomā (apmēram 16 % no IKP), nekā ir vidēji citās Savienības dalībvalstīs (apmēram 28 % no IKP). Sociālo pārskaitījumu ietekme uz nabadzības samazināšanu uzlabojas, bet tā joprojām ir vāja un zemāka par Savienības vidējo rādītāju. Igaunijai joprojām ir augsts nabadzības riska rādītājs, jo īpaši attiecībā uz personām ar invaliditāti, bezdarbnieku mājsaimniecībām un vecāka gadagājuma cilvēkiem, jo īpaši tiem, kuri dzīvo vieni. Neraugoties uz nesenajiem uzlabojumiem, ienākumu nevienlīdzība (5,6 % 2016. gadā) joprojām ir augstāka par Savienības vidējo līmeni (5,2 % 2016. gadā). Tiek veikti daži pasākumi, lai nodrošinātu pienācīgus ģimenes pabalstus lielākām ģimenēm, kas ir vēl vairāk samazinājuši relatīvo nabadzību bērnu vidū. Minimālo ienākumu pabalsta līmenis tika paaugstināts, papildinot to ar stimuliem atgriezties darbā. Maksāt pabalstu EUR 115 apmērā personām, kurām ir maza pensija un kuras dzīvo vienas, bija pirmais solis ceļā uz to, lai novērstu ļoti augsto nabadzības riska rādītāju šajā grupā. Attiecībā uz to cilvēku īpatsvaru, kuriem draud nabadzība un sociālā atstumtība, – starpība starp personām ar invaliditāti un bez tās (20,9 % 2016. gadā) arī pārsniedza Savienības vidējo rādītāju (10,1 %). Ilgtermiņa aprūpes pakalpojumu finansēšana neatbilst sabiedrības novecošanas vajadzībām. Pašlaik notiekošās administratīvās reformas ietekme uz augstas kvalitātes pakalpojumu īstenošanu vēl nav zināma.
- (9) Vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirība joprojām ir viena no augstākajām Savienībā – 25,3 %, kaut arī tā mazinās. Darba un privātās dzīves līdzsvaru veicina nesenās izmaiņas attiecībā uz bērna kopšanas atvaļinājumu un pabalstu sistēmu. Gaidāms, ka šīs izmaiņas mudinās sievietes atgriezties darbā agrāk un tādējādi palīdzēs samazināt vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību Igaunijā. Izmaiņas tiks īstenotas laikposmā no 2018. līdz 2020. gadam. Pašlaik tiek apspriests priekšlikums par bērna kopšanas atvaļinājuma reformas otro posmu. No šā

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

⁽²⁾ Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

⁽³⁾ Valdības neto primāros izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

un citiem aspektiem joprojām būtiska nozīme būs ilgstošai sadarbībai ar sociālajiem partneriem un to spēju stiprināšanai, ņemot vērā ļoti nelielo biedru skaitu. Dzimumu līdztiesības likuma grozījumi atalgojuma pārredzamības uzlabošanai vēl ir jāpieņem, un, kad tie tiks pieņemti, tie attieksies tikai uz publiskā sektora vienībām. Paredzams, ka vīriešu un sieviešu atalgojuma atšķirību analizēšanas instruments līdz 2019. gadam vēl nebūs izstrādāts.

- (10) Igaunijas lēnais ražīguma pieaugums ir saistīts ar vidēju sniegumu pētniecības, tehnoloģiju un inovācijas jomā. Mazāk nekā 0,5 % no Igaunijas uzņēmumiem 2016. gadā ziņoja par veiktām darbībām pētniecības jomā, un uzņēmumu pētniecības un izstrādes intensitāte ir tikai 0,7 % apmērā no IKP, proti, puse no Savienības vidējā rādītāja (1,3 %). Turklāt vairāki rādītāji inovācijas mērīšanai, piemēram, mazie un vidējie uzņēmumi, kas rada jaunus produktus un procesus vai kas ievieš iekšēju inovāciju, pēdējo gadu laikā ir ievērojami samazinājušies. Kaut arī ekonomikā tiek veiktas dažas zinātnesietilpīgas darbības ar augstu pievienoto vērtību, saiknes starp zinātni un darījumdarbību un uzņēmumu inovāciju un tehnoloģiskās spējas joprojām ir vājas. Publiskā sektora izdevumi pētniecības, tehnoloģiju un inovācijas jomā tradicionāli ir bijuši augstāki par Savienības vidējo rādītāju. Tomēr problēmas rada nepietiekama prioritāšu noteikšana publiskās pētniecības jomā. Igaunija ir ieviesusi vairākus pasākumus, lai veicinātu ekonomikas sniegumu pētniecības un inovācijas jomā, taču joprojām ir jāpieliek pūles, lai maksimāli palielinātu to ietekmi.
- (11) Komisija 2018. gada Eiropas pusgada ietvaros ir veikusi visaptverošu Igaunijas ekonomikas politikas analīzi un to publicējusi 2018. gada ziņojumā par šo valsti. Tā ir arī novērtējusi 2018. gada stabilitātes programmu, 2018. gada valsts reformu programmu un to, kā īstenoti Igaunijai iepriekšējos gados adresētie ieteikumi. Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas nodrošināšanā Igaunijā, bet arī to, cik lielā mērā tās atbilst Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.
- (12) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2018. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums ⁽¹⁾ ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk.

AR ŠO IESAKA Igaunijai 2018. un 2019. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, ka valdības neto primāro izdevumu nominālā pieauguma temps nepārsniedz 4,1 % 2019. gadā, kas atbilstu gada strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP. Uzlabot sociālās drošības tīkla atbilstību, jo īpaši attiecībā uz gados vecākiem cilvēkiem un cilvēkiem ar invaliditāti. Veikt pasākumus, lai mazinātu vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību, jo īpaši uzlabojot darba samaksas pārredzamību privātajā sektorā.
2. Veicināt pētniecību un inovāciju, jo īpaši piedāvājot efektīvus stimulus inovācijas bāzes paplašināšanai.

Briselē, 2018. gada 13. jūlijā

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
H. LÖGER

⁽¹⁾ Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.